

Кніга як нагода для размовы

Фота Кастуся Дробава.

Кніга — мастацтва складанае. Канчатковы прадукт уяўляе сабой канцэнтрацыю літаратурнай, мастацкай, арганізацыйнай творчасці. Кі ўвага да гэтай шматграннай і шматэтапнай працы не змяняецца. Нават нягледзячы на стэрэатыпныя ўяўленні, што сучасны чалавек знаходзіць адпачынак выключна ў інтэрнэт-прасторы і не цікавіцца кнігай. Спрэчкі пра тое, ці замяніць электронны фармат папяровы, цягнуцца ўжо гады. Але замены не адбываецца. І Мінск дваццаць васьмі раз становіцца цэнтрам прыцягнення для ўсіх, хто мае адносіны да мастацтва кнігі.

Мінская міжнародная кніжная выстаўка-кірмаш чарговы раз сабрала найлепшыя вынікі кнігавыдавецкай справы з 20 краін свету. Удзел узяў 281 экспанент з Аўстрыі, Азербайджана, Арменіі, Беларусі, Венесуэлы, Германіі, Ірана, Казахстана, Кітая, Кыргызстана, Малдовы, Пакістана, Палестыны, Расіі, Сірыі, Таджыкістана, Туркменістана, Турцыі, Узбекістана, Украіны.

Цэнтральным экспанентам гэтага года стала не канкрэтная краіна, а Садружнасць Незалежных Дзяржаў. Сёлета аб'яднанне адзначае 30-годдзе стварэння. Выбар вызначыў і дэвіз XXVIII выстаўкі-кірмашу — «Кніга аб'ядноўвае людзей і краіны».

Кніга як нагода для размовы

Трапіць у прастору свята кнігі можна было, не даяжаючы да павільёна на праспекце Пераможцаў, 14. Калі пашчасціла паспець на Паэтычны аўтобус — праект Саюза пісьменнікаў, што стаў ужо традыцыйным для кніжнай выстаўкі-кірмашу, сустрэча з сучаснай беларускай літаратурай пачыналася не з кнігі, а твар у твар.

...Праз 10—15 хвілін аўтобус прыбывае да месца выстаўкі, але падарожжа толькі пачынаецца. У самім выставачным павільёне людна, дзейнічае масачны рэжым. Наведвальнікі цягнуцца да стэндаў папулярных выдавецтваў, спыняюцца каля пунктаў з нацыянальнымі літаратурамі. Найбольш людзей, натуральна, збірае цэнтральная экспазіцыя.

Яна, па традыцыі, выглядае арыгінальна. Тэма стэндаў Садружнасці Незалежных Дзяржаў — агульны дом. У «кабінеце пісьменніка» — кнігі пра гісторыю, культуру і мастацтва з усяго СНД, «гасцёўня» — цэнтр «дома», аформленая з мэтай зрабіць уражанне на наведвальнікаў, тут — пераможцы конкурсу «Мастацтва кнігі» за мінулыя гады. «Кухня» найперш творчая: кнігі, выдадзеныя ў Беларусі за 2020 год, і сустрэчы з іх стваральнікамі, у «дзіцячым пакоі» — не толькі навінкі літаратуры, але і інтэрактыўная прастора. Дзіцячая кніга нязменна выклікае цікаўнасць у наведвальнікаў. Сем і падбіраюць новыя экспанаты ў дамашнюю бібліятэку, нехта выбірае падарункі, нехта разглядае кнігі выключна дзеля эстэтычнай асалоды. Выданні для дзяцей заўсёды здзіўляюць разнастайнасцю і арыгінальнасцю афармлення.

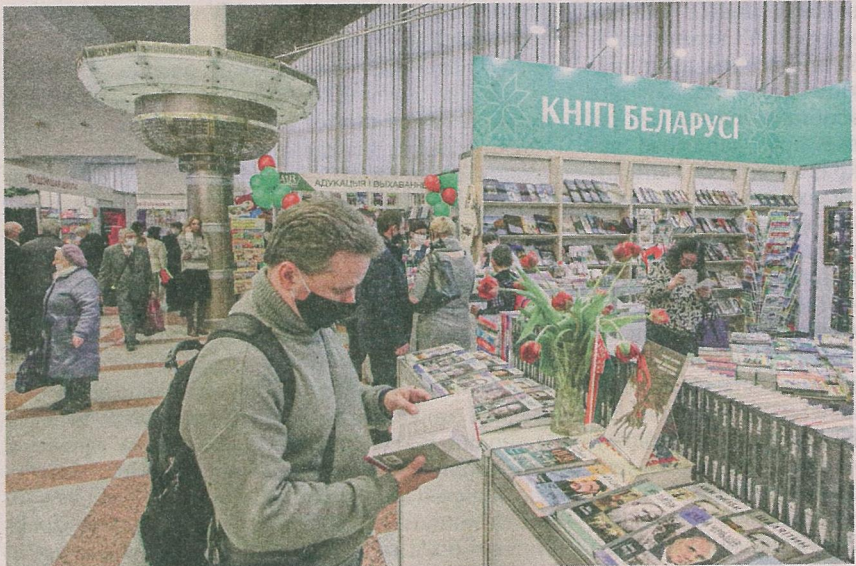
Афіцыйна

У дзень адкрыцця 18 лютага прывітальнае слова ўдзельнікам накіраваў Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка: «Сімвалічна, што цэнтральным экспанатам цяперашняга форуму выступае Садружнасць Незалежных Дзяржаў. У год 30-годдзя гэтай аўтарытэтай міжнароднай арганізацыі Беларусь старшынюе ў Садружнасці. Мінск заўсёды быў і застаецца прынцыповым прыхільнікам стваральнага супрацоўніцтва і ўсебаковай інтэграцыі на постсавецкай прасторы. Знакавыя выданні дзяржаў — удзельніц СНД, прадстаўлены на выстаўцы, закліканы садзейнічаць умацаванню гуманітарных сувязей нашых краін і народаў».

Сёлета выстаўка працавала чатыры дні. «Для ўсіх нас гэта свята. Мы любім кнігу і менавіта з яе запазычылі самыя важныя ідэі і пастулаты ў жыцці. Рады вітаць тут прадстаўнікоў пасольстваў, якія разам з намі падзяляюць гэтае свята. Наш кніжны фестываль адозвівае тое, што за час свайго існавання мы ні разу не перапыніліся. Выключэннем не стаў і гэты, дастаткова напружаны з пункту гледжання пандэміі, год. Мы сабе не маглі дазволіць застацца без свята. З нецярпеннем яго чакалі, каб азнаёміцца са сваімі навінкамі і навінкамі нашых сяброў, а гасцям паказаць, на што здольныя выдавецтвы нашай краіны», — адзначыў першы намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Максім Рыжанкоў падчас адкрыцця.

Падвядзенне вынікаў

Для выдаўцоў і пісьменнікаў выстаўка — не толькі свята, але і свайго роду ўрачыстая прэзентацыя,

На выстаўцы-кірмашы.

справядача па ўсім, што зроблена за год. Пандэмія не заповола кнігавыдавецкі працэс у Беларусі, таму ёсць пра што распавесці. Праграма выстаўкі атрымалася вельмі насычаная.

У першы дзень сабралі шмат прэзентацый, звязаных з гісторыяй беларускай літаратуры. Апошнія два гады выдаліся багатымі на пісьменніцкія юбілеі: Нагодамі для з'яўлення новых кніг сталі 100-годдзе з дня нараджэння Івана Мележа, 115-гадовы юбілей Кандрата Крапівы. Да 120-годдзя Уладзіміра Дубоўкі стварылі адмысловы інтэрнэт-праект у Нацыянальнай бібліятэцы. Напрыканцы 2020-га адзначылі 90-гадовы юбілей Уладзіміра Караткевіча. Адною з самых значных кніжных навінак выдавецтва «Беларуская энцыклапедыя імя Петруся Броўкі» стала персанальная энцыклапедыя пісьменніка.

Цэнтральныя тэмы мерапрыемстваў у другі дзень выстаўкі — гістарычныя і сацыяльныя навуковыя і публіцыстычныя даследаванні. Галоўную сцэну ў гэты дзень падзялілі гісторыя і сучаснасць,

Пісьменніца Тацяна Каленік падчас дабрачыннай акцыі «Кніга для сябра».

асэнсаванне балючага досведу Вялікай Айчыннай вайны і погляд на сучасны стан грамадства. Адбыліся прэзентацыі кніг «Мінск: з руін да квітнення», прысвечанай адраджэнню і развіццю горада пасля Вялікай Айчыннай вайны, альбомаў з архіўнымі здымкамі і выявамі «Блакада» і «75 гадоў Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне», зробленых па калекцыях Уладзіміра Ліхадзедава, навінак у «ваенных» серыях выдавецтва «Беларуская энцыклапедыя».

Таксама прадставілі кнігу «Сімвалы Беларусі», створаную сумесна з Музеям сучаснай беларускай дзяржаўнасці, пяцітомнік «Гісторыя беларускай дзяржаўнасці», кнігі Інэсы Плескачэўскай «Як разгадаць Кітай» і «Без жалезнай заслоны».

Сустрэчы і пачынанні

Галоўнымі падзеямі трэцяга дня стала падвядзенне вынікаў двух конкурсаў. Традыцыйны — «Мастацтва кнігі», які ўжо не адно дзесяцігоддзе адзначае найлепшыя выдавецкія праекты Беларусі. Гранпры атрымала кніга «Храм-Помнік зямлі Беларускай».

Новы фармат гэтага года — літаратурны стартап LitUP, распачаты Міністэрствам інфармацыі і Саюзам пісьменнікаў Беларусі, накіраваны на пошук новых цікавых праектаў, кніг і серый.

Прэм'ер-міністр Беларусі Раман Галоўчанка, міністр інфармацыі Ігар Луцкі і дырэктар выдавецтва «Мастацкая літаратура» Аляксей Бадак.

З дзвюх соцен заявак выбралі шаснаццаць фіналістаў. Сярод іх — ідэі, цікавыя як з тэхнічнага боку (напрыклад, казка з элементамі дапоўненай рэальнасці), так і з канцэптуальнага (напрыклад, ідэя сумяшчаць энцыклапедычныя факты з мастацкай гісторыяй у дзіцячай кнізе). Большасць праектаў-пераможцаў хутка разыдуцца па выдавецтвах і будуць рэалізаваны на працягу года.

Самыя частыя словы, што сустракаліся ў праграме мерапрыемстваў, — «аўтограф-сесія», «прэзентацыя», «творчая сустрэча». Для пісьменнікаў выстаўка адкрыла магчымасць не толькі падзяліцца вынікамі творчай працы апошняга часу, але і сустрэцца са сваімі чытачамі твар у твар, паразмаўляць і знайсці для сябе новыя тэмы. Прастора прафесійнай камунікацыі — Міжнародны сімпозіум літаратараў «Пісьменнік і час». А ў выставачным павільёне аўтары найбольш дзяліліся гісторыямі напісання і збірання матэрыялу для кніг, думкамі. Сярод удзельнікаў — Аляксей Бадак, Віктар Шніп, Анатолій Экаў, Мікола Мятліцкі, Тацяна Атрошанка, Міхась Пазнякоў, Мікола Шабоўіч, Людміла Рублеўская, Інэса Плескачэўская. Аўтограф-сесіі некаторых аўтараў расцягнуліся на некалькі дзён. На дзіцячых стэндах прадстаўлялі свае кнігі Кацярына Хадасевіч-Лісавая, Іна Фралова і шмат іншых пісьменнікаў.

У суботу ўвечары на стэндзе Саюза пісьменнікаў можна было пачуць і маладых паэтаў. На выстаўцы паказалі некалькі літаратурна-тэатральных кампазіцый, у тым ліку з удзелам Мінскага гарадскога Тэатра паэзіі і аматарскага тэатра паэзіі «Рытмы сэрца».

На кожным з выставачных стэндаў — яркія вокладкі і гучныя загаловкі. Кагосьці спыняе імя папулярнага аўтара, кагосьці — стэнд з пэўнай тэмай, хтосьці мэтанакіравана шукае патрэбнае выданне, іншыя з цікаўнасцю пераходзяць паміж экспазіцыямі іншых краін. Нехта ідзе на галасы паэтаў, якія чытаюць свае вершы, некаторыя шукаюць пляцоўку, дзе змогуць падпісаць у аўтара кнігу. Хтосьці заходзіць у павільён, баючыся пакінуць тут палову заробку, хтосьці адкрывае на тэлефоне праграму з адзначанымі цікавымі мерапрыемствамі і ідзе шукаць канкрэтны стэнд.

Мінская міжнародная кніжная выстаўка — свята, якое збірае аматараў чытання з усяго Мінска і з іншых гарадоў. Свята, дзе ўсталёўваецца камунікацыя, на якую мы рэдка маем магчымасць у звычайным паўсядзённым жыцці. Чытачы сустракаюцца з пісьменнікамі, пісьменнікі — з чытачамі і калегамі з іншых краін, выдаўцы атрымліваюць магчымасць спыніцца, азірнуцца і ўбачыць матэрыяльны вынік працы, якую яны робяць штодня. І галоўная тэма для чатырохдзённай размовы — кніга, што ўзбагачае, дапамагае абстрагавацца ад паўсядзённых праблем і адкрыць звычайнае з нечаканага боку, быццам на новай старонцы.

Ганна ІВАНОВА
Фота Кастуся ДРОБАВА